

[ג] כן אמר לו מרן שאם יהי' קמח שעור חלה מחויב בחלה בשעת לישה, (א"ה, עי' בשו"ע סי' תנ"ו ס"א אין לשין לפסח עיסה גדולה משיעור חלה, וכתב הב"י בסי' תנ"ז שטוב יותר להפריש חלה מן העיסה כדכתיב ראשית עריסותיכם בעודה עיסה ומ"מ אם אי אפשר להפריש מכל עיסה מפני המהירות (א"ה, פי' מחשש חימוץ) מפרישין אחר אפי' מיד עכ"ל, ומיירי בעיסה שיש בה לבדה שיעור חלה, וכתב שם על הב"י הד"מ וז"ל: והמנהג להפריש מכל עיסה ועיסה קודם האפי' עכ"ל, אמנם בשו"ע הרמ"א לא מגיה אף דהשו"ע מיירי לכאורה גם בעיסה שיש בה שיעור חלה, וצל"ע איני עוסק עתה בענין זה).

¹²³⁴⁵⁶⁷אח"ח

[ד] עשו שתיים שלוש מערות בקערה ואח"כ רחצו את הקערה.

¹²³⁴⁵⁶⁷אח"ח

[ה] עשו שלוש מערות ב-18 רגעים כל מערה מ-6-7 רגעים מתחילת לישתה עד גמר אפיתה.

[ו] מרן סירב לעשות פינר את המצות.

(א"ה, מו"ר (שליט"א) זצוק"ל אפה עם מרן החזו"א זצוק"ל, ולאחר הסתלקותו של מרן אפה עם חתנו הגר"ש ברזם זצ"ל בישיבת ויזניץ, ושם בישיבה לא הי' פינר, ולאחר פטירת חתנו מו"ר לקח את מצותיו מחבורות שלשו עם פינר.) (עיין לקמן).

[ז] כל פחות משעה בערך רחצו ידים, והחליפו מערוכים, ובאמצע זרקו את הפירורים, לא דקדקו על ח"י רגעים.

[ח] למי שלא הי' לו זקן שאלו מרן אם לא צומחים לו שערות בזקן או שמסתפר.

[ט] למרן היו מקלות ומערוכים שלו שהחזיקם משנה לשנה.

[י] מרן אפה ראשון כל שנה כנ"ל.

(א"ה, איני יודע באיזה שנים הנ"ל אפה עם מרן בפוניבז').

[יא] מרן הסתובב בין העובדים והשגיח על הכל והזכיר לכל אחד לומר כל מה שאני עושה וכו' כנ"ל באות א'.
עד כאן כתוב אצלי עדותו של הנ"ל.

מצות רכות

יח. ספר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל כשאפה מרן מצות בפוניבז' היו בין מצותיו מצות רכות לאחר האפי' ומו"ר הראה למרן זצוק"ל ואמר מרן שהן כשירות ואין בהן כל שאלה, והוסיף מו"ר שחוטטים נמשכים היינו שעדיין כבצק, וזהו כשטת מרן בספרו חזו"א

או"ח סי' ק"כ ס"ק י"ז, כתב שם: כיון שהן נאחזין במרדה וביד ואינה נכפלת ודאי אין חוטין נמשכין הימנה, ועוד כתב שם דבמצות דקות שלנו זו עדות שהקרימה פני' וכשירות ע"כ.

וכן ספרו לי כמה מתלמידיו ומקורביו של מרן שאפו יחד עמו בפוניבז' שהמצות שאפו שם חלק מהם היו רכות בפנים והכשירם מרן וספר לי ר"א שליט"א שאצל אחד מבני החבורה שאפה עם מרן נתעבשה פעם מצה אחת ממצות רכות כשירות אלה, באמצע הפסח.

ערכו (ועלגערין) מצות שלא לשמה

י"פ. הוי עובדא בשנת תשל"ד כשאפינו מצות יחד עם הגר"ח שליט"א, אחד מהפועלים שאמר בתחילת העבודה כל מה שאני עושה וכו' לשם מצת מצוה, באמצע העבודה נכנסה בו רוח שטות ואמר במפורש שאינו עושה לשם מצת מצוה אלא לשם דבר אחר, עבודתו היתה עורך (ולעגער) והי' אחד לפני הגומר וכשהגיע אליו חתיכת העיסה היתה כבר ראוי' להיות מצה רק הוא הוסיף בעריכתה והגרילה, ונתערבו מצות אלה שנאפו לאחר שאמר כנ"ל ברוב מצות הכשרות, ושאלתי את מו"ר (שליט"א) זצוק"ל מה דינם של המצות אמר לי מו"ר שודאי מקרי עקר מלשמה לשלא לשמה במפורש ולא מהני נמי הצטדקותו שלא התכוין לכך, והמצות האלו שנתערבו ברוב המצות של לשמה יש מחלוקת אם מהני בהם בטול וכן אם קלקל בדבורו מאחר שכבר היתה מצה כשהגיעה לידו.

וכן הגר"ח שליט"א דבר עם אביו מו"ר (שליט"א) זצוק"ל על השאלה הנ"ל כי זה הי' נוגע לו במיוחד למעשה כי אלה היו מצותיו ואמר לו מו"ר שהגאון מבריסק הגרי"ז זצוק"ל מכשיר משום כשהגיעה לידו של הפוסל כבר היתה ראוי' למצה ותו לא יכול לפוסלה במה שהוסיף לעורכה מ"מ למעשה החמיר מו"ר ולקחו מצה אחרת.

א"ה, לענין מה שאמר מו"ר בשם הגאון מבריסק זצ"ל אעתיק מהרשום אצלי: מרן החזו"א זצוק"ל אמר להגרש"ב זצ"ל שכל עבודת המצה גם העריכה (ועלגערען) צ"ל לשמה, וכן אמר מרן להגרמ"ד שליט"א והוסיף לו הסבר כי כאן דין של ושמרתם שצריך שמירה מחמץ וכל המחזיק בעיסה צריך להזהר בזה וממילא צריך לשמה כל העוסקים בה עד לאחר האפי' וכן מוכח במנחות (נביא להלן בס"ד). וכן ספר לי הגרי"ב שליט"א ששאל את מרן החזו"א זצוק"ל בענין מצה שקטן ערכה ושאלתו היות וחתיכת העיסה כשהגיעה לקטן כבר יש לה דין מצה לצאת בה ובלעדי עריכת הקטן כבר היא מצה ומה הוסיף בה הקטן בעריכתו כדי שיפסלנה וענה לו מרן זצוק"ל שמבורר במנחות שגם העריכה צריכה להיות לשמה ולפי"ז ערכה קטן פסול (א"ה), אפשר דכונת מרן לגמ' בדנ"ו ע"ב מחמץ אחר מחמץ ע"ש פרש"י עורך אחר הלש, ולרש"י בדנ"ו ע"א ד"ה ערך חברי' וכו' ה"ה עורך אחר עורך ע"ש בתוס' ובלקוטי הלכות ממרן הח"ח זצ"ל לפי"ז בכל עריכה ועריכה צריכה שמור שלא תחמץ ובעינין לשמה ולפי"ז פסול בקטן).